

Kan een imker wel met vakantie?

Eigenlijk niet, maar het moderne leven stelt zo zijn eisen en anders onze wederhelft wel. Dat de imker niet op vakantie zou kunnen, komt omdat we onze bijen geen dag kunnen missen. Toch? Bijen hebben de imker niet nodig, andersom wel.

Om gerust op vakantie te kunnen gaan, moeten er drie zaken in orde zijn: de koningin moet aan de leg zijn, het volk moet voldoende voer hebben en de varroamijten moeten bestreden zijn. Honingogst is een behoefte van de imker, niet van de bijen.

Koningin aan de leg - tijdig beginnen

In de zomermaanden kennen we twee 'soorten' koninginnen: jonge in productievolk en oude in de veger.

De *oude koningin* in de veger heeft ruimte nodig. Een veger wordt vaak in een zesramer gemaakt en als alles meezit, ontstaat daar al snel ruimtegebrek, met zwermplannen tot gevolg. Dat kunnen we in de vakantie niet hebben. Om die voor te zijn, moet de imker de oude moeder op tenminste tien ramen gezet hebben, eventueel op twee bakken. Is dat wat ruim, dan is twee keer acht ramen met sluitblokken een mooi compromis. In tegenstelling tot in het voorjaar kan de tweede bak nu beter onder het volk. Vóór 21 juni breidt het volk zich uit, na de langste dag is de bouwdrift minder en kan het gebeuren dat een bak met kunstraat bovenop onaangeroerd blijft.

De *jonge moeder* zit in het productievolk en daar speelt de vraag of de bruidsvlucht geslaagd is. Het duurt minimaal vier weken voor de imker daar zekerheid over krijgt en als de bijen niet meewerken nog twee weken langer. Daar gaat je vakantie! Een berekening: half mei de veger maken en 13 dagen later doppen breken; een week later gaat de jonge moeder op bruidsvlucht en in theorie kan de jonge koningin negen dagen daarna gesloten broed hebben. Na het maken van de veger duurt het dus tenminste vier weken voordat er weer gesloten broed is. Omdat bijen liever

de zomerdracht binnenhalen dan een broednest verzorgen, duurt het regelmatig langer voor er gesloten broed is. Geen broed vinden betekent voor de imker onzekerheid of er een jonge moeder rondloopt. Voordat de imker op vakantie kan, wil hij dat zeker weten. Anders zijn er bij thuiskomst mogelijk eierleggende werkbijen.

Is er vijf weken na het maken van de veger nog geen broed te vinden, dan kan men een raam met broed in alle stadia van een ander volk inhangen. De bijen trekken redcellen op bij afwezigheid van een koningin dan wel het ingevoerde broed stimuleert de jonge moeder om aan de leg te gaan. Drie tot vier dagen later

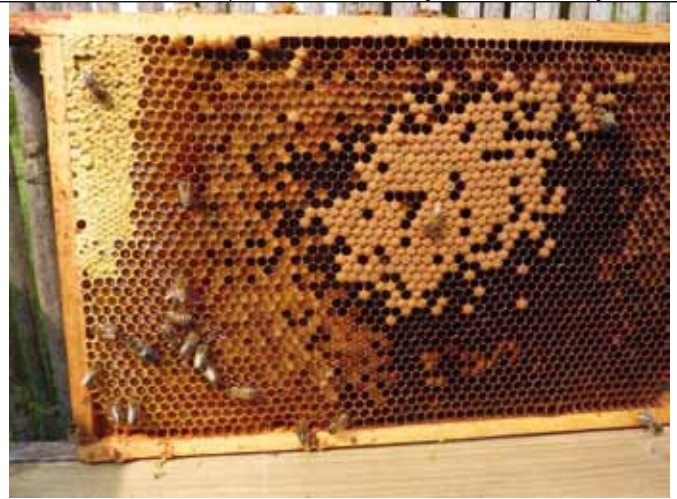
geeft controle van dat raam uitsluitel: redcellen óf eitjes.

Hebben de bijen redcellen opgetrokken dan ontbreekt de jonge koningin. De imker kan kiezen: productievolk en veger weer met elkaar verenigen of op de 13e dag na inhangen van dat raam met broed weer doppen breken. De doppen niet breken en alles aan de bijen overlaten betekent vrijwel zeker dat er bij het uitlopen van de redcellen alsnog een zwerm afkomt. Dat combineert slecht met vakantieplannen omdat het later opkweken van een nieuwe jonge moeder veel tijd kost. Verenigen met de veger is de oplossing die de weg vrij maakt voor vakantie.

Met een aantal ramen met zoveel voer kan het bijenvolk zich goed voorbereiden op de overschakeling van zomerbijen naar winterbijen

Een mooie voorraad stuifmeel, maar bij slecht weer is de voorraad honing snel verdwenen en stagneert de ontwikkeling

foto's Mari van Iersel

Bestrijding, voor of na de vakantie?

Bedenk dat uitstel van bestrijding wintersterfte kan betekenen.

Drie weken na het maken van de veeger is in het **productievolk** alle werksterbroed uitgelopen. Drie dagen later de laatste darren: het ideale moment om het volk met een 3% oxaalzuuroplossing te besproeien. In onderstaand rekenvoorbeeld is dat tussen 8 en 12 juni. In de praktijk is de speelruimte groter omdat de jonge koningin meestal niet meteen na de bruidsvlucht gaat leggen en omdat er rond die tijd vaak nog maar heel weinig gesloten darrenbroed is. Zeker is dat alle mijten zich op het broed van de jonge koningin storten als de imker de bestrijding uitstelt. Het nieuwe volk begint dan met geparasiteerde jonge bijen. Erger is

een mogelijke verspreiding van virussen in dat volk. Die wordt met later bestrijden niet goed gemaakt. In de veeger is het probleem minder urgent. Wie een **veeger met broed** maakt, kan zodra de oude koningin weer goed aan leg is met mierenzuur bestrijden. Niet te lang uitstellen want de varroapopulatie groeit nu razendsnel. Een **veeger zonder broed** kan men gemakkelijk met oxaalzuur besproeien.

Zomerhoning afnemen voor de vakantie?

Na de langste dag ontwikkelt een bijenvolk zich niet als het te weinig voer heeft. Gewoonlijk profiteren de bijen in die tijd van de zomerdracht. De zomerhoning kan de imker voor een dilemma plaatsen. Als hij/zij slingert, heeft het volk te wei-

nig voer. Als hij niet slingert, kan de honing na de vakantie verdwenen zijn. Voor wie op vakantie wil, vraagt dit probleem enige planning en vooral kennis van het drachtgebied.

Zoals op de meeste plaatsen in Nederland, is bij mij de dracht half juli afgelopen. Zeker als het begin juli slecht weer is, probeer ik in de tweede week van juli de zomerhoning te slingeren. Als ik langer wacht kunnen de bijen op bladhoning gaan vliegen en wordt mijn zomerhoning donker vanwege de roetdauwschimmel die daarmee binnenkomt. Uitgangspunt is alleen honing uit de honingkamer te slingeren; de rest is voor de bijen. Het idee is dat dan zoveel achter blijft dat er voorlopig niet gevoerd hoeft te worden, maar soms is er weinig meer dan wat er in de honingkamer zit. Dan gaat er meteen na het slingeren een voerbak op. Fijn om grote voerbakken te gebruiken, die niet telkens gevuld hoeven worden. Eén suikergift is misschien wel genoeg. Als het volk in deze tijd ongeveer drie volle ramen (6-7 kg) voer in voorraad heeft, hoeft de imker tijdens zijn vakantie geen slapeloze nachten te hebben.

Fijne vakantie!

Een rekenvoorbeeld:

Datum	Dag nr.		
15 mei	1	veger maken	koningin legt nog enkele darreneitjes
28 mei	13	doppen breken	
3 juni	20	bruidsvlucht(en) jonge moer	
5 juni	22		laatste werksterbroed loopt uit
8 juni	25		laatste darrenbroed loopt uit
8 - 11 juni	25-28	bestrijden met 3% oxaalzuur	
12 juni	29	broed van jonge moer gesloten	

Bestuivingscursus 2011-2012

Medio september 2011 start weer een bestuivingscursus in het Praktijkcentrum Bijenteelt 't Zoemhukske te Horst (7 zaterdagdagen, tot eind april 2012).

Het lesprogramma bestaat o.a. uit bloembioologie, de bloeiomstandigheden van de plant, bestuiving en gewasbescherming, alle open en bedekte teelten, de bestuivende bij als boegbeeld voor de biodiversiteit, bestuiving in combinatie met andere bestuivers. De module Vitale

bijen gaat in op alle aspecten die bepalen hoe de bestuivingsimker zowel op korte als op lange termijn over gezonde bestuivingsvolken kan beschikken. Daarin speelt een geïntegreerde varroa-bestrijding jaarrond een cruciale rol: op het juiste moment, op de juiste wijze en met het juiste middel.

Ook worden methodes behandeld om nieuwe bestuivingsvolken op eenvoudige wijze te kweken. Voorts worden mogelijkheden tot drachtverbetering ter vergroting van de biodiversiteit in tuin

en openbaar groen aangereikt. Excursies naar bedrijven in de omgeving zijn een belangrijk deel van de cursus. De cursus verschaft achtergrondinformatie voor imkers die volken verhuren voor de bestuiving. Daarnaast is de cursus, gelet op de brede opzet, nuttig voor elke geïnteresseerde imker. De kosten voor deelname bedragen €295,- p.p. Opgave vóór 1 augustus 2011 bij Joep Verhaegh, t 077-03983424 e jjp.verhaegh@hetnet.nl